

બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા
સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા

સત્સંગ પ્રાજ્ઞ : દ્વિતીય ખંડ

પ્રશ્નપત્ર - ૧

સવારે ૮ થી ૧૨]

રવિવાર, ૮ જુલાઈ, ૨૦૦૦

કુલ ગુણ : ૧૦૦

નોંધ : જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના ગુણાંક દર્શાવે છે.

(‘વચનામૃત’ના આધારે)

પ્ર.૧. (અ) નીચે આપેલા સૈદ્ધાંતિક વાક્ય, દૃષ્ટાંત કે વિષયમાંથી કોઈ પણ ત્રણ વિષે મુદ્દાસર નોંધ લખો. ૧૮

૧. મનને સ્થિર થયાનું અને નિર્વિષયી થવાનું સાધન.
૨. સત્પુરુષની આજ્ઞામાં રહે, તે આત્મસત્તારૂપે રહે છે : સમજાવો.
૩. મ. પપ ના આધારે શ્રીજી મહારાજનું અંગ.
૪. માંદા અને ઔષધના દૃષ્ટાંતે નિયમનો મહિમા.
૫. હેતે કરીને જીવ કૃતાર્થ થઈ જાય છે, દૃષ્ટાંત સહિત સમજાવો.

(બ) નીચેનાં વાક્યોની પૂર્તિ કરો અને તેના વચનામૃતનો ક્રમાંક ટાંકો. ૧૫

૧. ‘રાજા હોય સાધુનો પ્રતાપ છે.’
૨. ‘અને ભગવાનના ભક્તની સર્વે ક્રિયા તે તો ભક્તિરૂપ છે.’
૩. ‘અને જેને નિષ્કામી કરી સેવા ગમે છે.’
૪. ‘માટે જેને ભગવાનને એ પ્રીતિનું લક્ષણ છે.’
૫. ‘અને આવી વાત કોઈ મોટું સાધન નથી.’

(ક) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર અભ્યાસના વચનામૃતના આધારે ક્રમાંક નોંધી બે અવતરણો લખો. ૪

(૧) મહારાજની સ્વાભાવિક પ્રકૃતિ. (૨) નિષ્કામધર્મ
(‘સ્વામીની વાતો’ના આધારે)

પ્ર.૨. (અ) નીચેના દરેક પ્રશ્નના એક એક વાક્યમાં જવાબ આપો. ૬

૧. મોટાની સમજણ કેવી હોય ?
૨. સત્પુરુષના ગુણ ક્યારે આવે ?
૩. મુમુક્ષુ ભ્રમરૂપ કેવી રીતે થાય ?
૪. ભગવાનનું સ્વરૂપ નિર્દોષ કઈ રીતે સમજવું ?

૫. જીવ શેને કરીને સોરાઈ જાય છે?

૬. સ્થૂળદેહ જતાણું ક્યારે કહેવાય ?

(બ) નીચેનાં વાક્યોમાં કોંસમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધીને પૂર્તિ કરો. ૭

૧. જેવું કરીને જીવનું ભૂંડું થાય છે તેવું પંચવિષયે કરીને પણ નથી થતું. (દેહાભિમાને, પક્ષપાતે, કુસંગે)

૨. જ્ઞાનીની દૃષ્ટિમાં કાંઈ આવતું નથી.

(જગત, પ્રકૃતિનું કાર્ય, અભાવ-અવગુણ)

૩. જેવા છે, તેના અંગે તો ટાઢું થઈ ને સુખિયો થઈ જાય છે.

(ગુણાતીત જેવા, નિરંજનાનંદ જેવા, આંબા જેવા)

૪. જેમ જેમ થતું જાય તેમ તેમ ભગવાનનો મહિમા જણાય. (તપ, સાંખ્ય, જ્ઞાન)

૫. ગમે તેવો હોય તેને પણ દેશકાળાદિક આઠ ફગાવી નાખે છે. (અંતઃદૃષ્ટિવાળો, સમજણવાળો, દૃઢતાવાળો)

૬. સત્સંગ મળ્યો છે પણ, ,..... વિના કોઈ ને ગમ પડતી નથી.

(નિયમ, વાંચન, સમાગમ)

૭. હું પ્રગટ થયો છું. ને આ સર્વે કમળ ખીલીને મારા સામું જોઈ રહ્યા છે. (પૂર્ણ પુરુષોત્તમ, સદ્ગુરુરૂપી સૂર્ય, અવતારના અવતારી)

(ક) અભ્યાસક્રમની સ્વામીની વાતોના આધારે નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૦

૧. સ્વામીએ આપેલી પોતાના સ્વરૂપની ઓળખાણ.

૨. અક્ષરધામ અને અન્ય ધામોની તુલના. ૩. મહારાજ સત્સંગમાં પ્રગટ છે.

(‘ભગવાન સ્વામિનારાયણ ભાગ - ૧ તથા ભાગ - ૨’ નવી આવૃત્તિને આધારે)

પ્ર.૩. (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો. ૨૦

૧. નીલકંઠનું મહાપ્રસ્થાન અને અયોધ્યાનો વિષાદ યોગ.

૨. રાજ્ય સમૃદ્ધિ અને વૈભવથી વિરક્ત નીલકંઠ.

૩. રામાનંદ સ્વામીના અંતર્ધાન થયા બાદ શ્રીહરિનું ઐશ્વર્ય દર્શન.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિષય પર મુદ્દાસર નોંધ લખો ૨૦

૧. માણાવદર અને ભાડેરની ધર્મસભાઓ.

૨. કચ્છના હરિભક્તોનું ચરિત્ર ચિત્રણ. ૩. શીતળદાસનું પરિવર્તન.

૪. લોજમાં મુક્તાનંદ સ્વામી અને નીલકંઠનું મિલન